

Czynna ochrona węża Eskulapa - wspieranie rozrodu i ochrona siedlisk lokalnej subpopulacji.

Wąż Eskulapa (*Zamenis longissimus*) jest w Polsce gatunkiem krytycznie zagrożonym wyginieciem, objętym ochroną ścisłą, strefową i wskazanym do ochrony czynnej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz.U. 2022 poz. 2649), gatunek ten jest też wpisany do IV Załącznika Dyrektywy Rady UE 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206, 22.7.1992, p.7). W Polsce wpisany jest do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt jako krytycznie zagrożony, jest pod ścisłą ochroną, z zaleceniami ochrony czynnej (skan w załączeniu). Znane od lat 60. stanowisko gatunku znajduje się pomiędzy mostem w dawnej wsi Studenne i wsią Rajskie (załącznik nr 3). Od 2009 r. Państwowa Akademia Nauk w Krakowie monitoruje przyczółki mostu oraz ich najbliższe otoczenie pod kątem występowania gatunku, reakcji na prowadzone na stanowisku zabiegi ochrony czynnej (m.in. utrzymanie niewielkiej polanki, stworzenie i uzupełnianie sztucznego kopca rozrodczego) dofinansowanych z NFOŚiGW.

W tym jednym tylko miejscu (otoczenie przyczółków mostu) występuje przynajmniej kilkunastoosobnikowe stanowisko gatunku, które jest częścią lokalnej subpopulacji. Gatunek ten wymaga stałych, powtarzanych działań w celu ochrony jego stanowisk, według raportów Natura 2000, monitorowane stanowisko jest stale zagrożone ze względu na brak lub niewystarczające działania ochronne a w ostatnich latach spadała liczba obserwacji młodocianych osobników co może wskazywać na problemy z rozrodem. Na terenie nadleśnictwa Baligród zbudowane kopce w latach 2011-2014 przestały już dawno pełnić swoje funkcje (rozpadły się i zarosły), również odsłonięte powierzchnie zarosły w wyniku procesów naturalnej sukcesji. Dobrą praktyką (pionierską na Podkarpaciu) jest budowa domku, którego projekt powstał w oparciu o wiedzę na temat sposobów korzystania przez węża Eskulapa z różnych siedlisk pochodzenia antropogenicznego, czyli drewnianej zabudowy, uli, stert drewna i drewutni.

Zadanie polega na wspomaganiu lokalnej subpopulacji węża Eskulapa w dolinie Sanu poprzez:

- utworzenie i utrzymywanie 4 kopców rozrodczych ogrodzonych balami,
- budowę 1 domku o wymiarach 1,3x2m i wysokości 1,6m,
- ręczne wykaszanie niewielkich powierzchni w pobliżu bytowania gatunku.

Zadanie jest współfinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie w kwocie 25 584,00 zł. Całkowity koszt zrealizowanego zadania wyniósł 31 980,00 zł.